બનામે ખુદા.

મહાભારત.

નાટકના ગાયનો.

ધી આફતાબે હિન્દ થીએટ્રીકલ કંપની ઑફ કરાંચી.

છપાવી પ્રસીદ્ધ કરનાર
મૌલાના અબદુલ કરીમ—પ્રોપરાયટર.
ઠે. પ્રીન્સેસ થીએટર—સુરત.

સંવત ૧૯૭૩. સન ૧૯૧૭.

કીંમત બેઃ આના.

તખતે નાટક.

મેલ એકટરો.

શ્રી કૃષ્ણ દ્વારકાના રાજા
ધૃષ્ટરાષ્ટ દુર્યોધનના પીતા
દુર્યોધન—ધતરાષ્ટના છોકરા

યુધીષ્ટર—, ભીમ——, અર્જુન—, નીકુલ——, સહદેવ—— } પાંડવો.

શકુની—દુર્યોધનનો મામો
ભીષ્મપીતામહ—પાંડવ ત્થા કૌરવોના દાદા
વીદુર—દુર્યોધનના કાકા
દ્રોણાચાર્ય—કૌરવ પાંડવના શાસ્ત્ર ગુરૂ.

વિકર્ણ——, દુશાઃસન——, પ્રાતકામી— } દુર્યોધ ા ભાઈઓ

રાજાવીરાટ—વીરાટ નગરના રાજા
શુશર્મા—નીર્ગત દેશનો રાજા
નંદા—એક ભકત હતો
ચેતા—એક ચમાર ભકત હતો
સેવા—ચેતઃ ચમારનો છોકરો
ઇંદ્ર—સ્વર્ગનો રાજા
સીપાઇઓ—સેનાપતી—ચમારો—દાસ—સાધુઓ—સુત્રધાર વીગેરે.

ફીમેલ એકટરો.

સત્યભામા-
રૂકમણી— } કૃષ્ણ ભગવાનની પટરાણીઓ

દ્રોપદી—પાંડવોની સ્ત્રી

શાંતા—દ્રોણાચાર્યની છોકરી

ભાનુમતી—દુર્યોધનકી સ્ત્રી.

વીજળી—સેવાની સ્ત્રી

ગંગા—નદી

ગંગા–અપ્સરા–દાસીઓ–નટીઓ વીગેરે.



મહાભારત નાટકનો ટુંકસાર તથા

પ્રવેશવાર હકીકત.



મંગલાચરણ—સૂત્રધાર અને નટીઓની ઈશ્વરસ્તુતી અને તે પછી મહાભારતના ગુણોનું વર્ણન કરવું અને આજના પ્રયોગમાં શું શું કરવાનું એ સૂત્રધારે નટીઓને બરાબર તૈયાર કરવા ભલામણ કરવી.

પ્રવેશ ૧ લો—પાંડવોના ભુવનમાં શ્રી કૃષ્ણ મહારાજનું પોતાની પટરાણીઓ સાથે પ્રેમદર્શન અને તે પછી દુર્યોધન તથા શકુનીનું પાંડવોનું ભુવન જોવા ભીમની સાથે આવવું. ભુવનનો ચમત્કાર જોઈ શકુની અને દુર્યોધનનું દ્વેષથી બળી જવું. તે પછી કાચની આરઆસનને પાણીનો કુંડ સમજી દુર્યોધન તથા શકુનીનો પાણી પીવા વીચાર અને નીચે વળવું ભીમે તે લોકોની મશ્કરી કરવી. પછી

પાણીના કુંડને કાચનું આસન સમજી દુર્યોધન નું ઉપર બેસવા જતાં તેની અંદર પડી જવું. દ્રોપદીએ હાસ્ય કર્યું કે " આંધળાનો છોકરો પણ આંધળોજ છે " દુર્યોધને દ્રૌપદીનું વચન સાંભળીને તેણીને નમાવવાની લીધેલી પ્રતીજ્ઞા

પ્રવેશ ૨ જો—પાંડવોની સભામાં કૃષ્ણભગવાનની બધાંથી પહેલાં પુજા કરવી તેથી રાજા શીશુપાળનું અંતરમાં બળી જવું અને કૃષ્ણભગવાનની નીંદા કરવી. પાંડવોનું સમજાવવું આખરે નહીં માન્યાથી કૃષ્ણભગવાન ના સુદર્શન ચક્રથી શીશુપાળનું માથું કપાઇ જાય છે અને પછી બ્રાહ્મણના છોકરાનું આવવું અને કૃષ્ણભગવાનને શેરડી ભેટ કરવી. તેમાંથી કૃષ્ણભગવાનની શેરડી છોલતા આંગળી કપાઈ જાય છે. તેમાંથી લોહી નીકળવું. તે જોઇ દ્રૌપદી પોતાના અંબરમાંથી પાલવ ફાડીને આંગળીએ પાટો બાંધે છે, તેથી ખુશ થઈને કોઇ પણ અણીની વેળાયે દ્રૌપદીને સહાય કરવાનું કૃષ્ણભગવાન વચન આપે છે.

પ્રવેશ ૩ જો—દુર્યોધન પાંડવોનો વૈભવ જોઇ દ્વેશને લીધે પોતે આપઘાત કરવાનો નીશ્ચય ત્યાં દુર્યોધનના પીતા ધૃતરાષ્ટ તથા શકુનીનું આવવું શકુનીએ પાંડવોની સાથે જુગાર રમવાનું કહેવું. અને શકુનીએ હું તેમાં જીતાવી આપીશ એમ કહેવું ધૃતરાષ્ટ્રે પુત્રનો આગ્રહ જોઇ પરવાનગી આપવી.

જુગાર મંડપનો દેખાવ.

પ્રવેશ ૪ થો—દુર્યોધન સહિત કૌરવો, ભીષ્મપિતામહ દ્રોણાચાર્ય પાંચ પાંડવો આદિ સર્વ લોકોનું બેસવું. જુગારની શરૂઆત શકુનીના બનાવેલા પાસાથી રમત રમતાં યુધિષ્ઠરે રાજપાટ પોતાનું શરીર ભાઇ સર્વનું હારી જવું તે પછી દ્રૌપદીને દાંવમાં મૂકવાનો વિચાર કરતાં ભીમ અર્જુન વીગેરે એ તથા ભિષ્મપિતામહે ના પાડવી

યુધિષ્ઠીરે તે પર લક્ષ ન આપતાં દ્રૌપદીને દાવમાં મૂકવી હારી જવું, દુર્યોધને દુશાઃસન મારફત દ્રૌપદીને સભામાં બોલાવવી ચીર ખેંચવું કૃષ્ણ પરમાત્માએ ચીરનું પુરવું જોવાલાયક સીન.

અંક ૨ જો.



દુર્યોધનના લશ્કરનો દેખાવ.

પ્રવેશ ૧ લો—દુર્યોધનના શાસ્ત્ર ગુરૂ દ્રોણાચાર્ય વિરાટ રાજાની સાથે યુદ્ધ કરવા તથા ગૌહરણ કરવા ના પાડે છે.

પ્રવેશ ૨ જો—વીરાટના લશ્કરમાં પાંડવોનું ગુપ્ત રીતે દુર્યોધન સાથે લડવું અને દુર્યોધનનો પરાજય થવો. વીરાટનો જય થવા પછી વીરાટ રાજાને ખબર પડે છે કે મારા લશ્કરમાં પાંડવો છે તેથી પાંડવો પાસે માફી માંગવી અને પોતાના પુત્ર ઉત્તર

સાથે સલાહ કરવી કે શ્રીકૃષ્ણ ભગવાનને દુર્યોધન પાસે મોકલીને પાંડવોનું રાજપાટ પાછું અપાવવું.

પ્રવેશ ૩ જો—બે સાધુ પુરૂષોનું નંદા ભક્તની શોધમાં આવવું પોતાને રાજા દુર્યોધનની પગચંપી કરવા જવાનો વખત થયલો હોવા છતાં આ સાધુ પુરૂષોની સેવા કરવા રોકાવું. ભગવત ભક્ત ઉપર આવો પ્રેમ જોઇ નંદાના વેશમાં કૃષ્ણ પરમાત્માએ દુર્યોધન પાસે જવું.

પ્રવેશ ૪ થો—કૃષ્ણ ભગવાને નંદાના વેશમાં દુર્યોધનની પગચંપી કરી ચાલ્યા જવું. ત્યાર પછી ખરા નંદાનું આવવું પોતાને આજે વાર લાગી તેથી દુર્યોધન પાસે માફી માંગવી દુર્યોધનનું આશ્ચર્ય ચકીત થઈ કહેવું કે હમણાં તો તું પગચંપી કરી ગયો હતો અને પાછો માફી કેમ માગે છે. નંદાએ આ સાંભળી વીચાર કરવો કે હું સાધુની સેવામાં રોકાયલો હોવાથી મહારા કૃષ્ણ ભગવા-નજ તમારી પાસે આવી ગયા હશે એમ કહેવું.

અને ભગવાનના વખાણ કરવા દુર્યોધને ક્રોધાતુર થઈ નંદાને મારવા આવવું ત્યાં ભગવાને પ્રકટ થઇ તેનો બચાવ કરવો અને પાંડવોનો હક પાછો આપવા કહેવું. દુર્યોધને તે વખત કૃષ્ણ ભગવાનને કેદ કરવા વીચાર કરવો કૃષ્ણ ભગવાને પોતાની માયાથી અનેક કૃષ્ણ રૂપે દુર્યોધનને દેખાવ આપવો.

પ્રવેશ ૫ મો—દ્રૌપદી લડાઈમાં ભીષ્મપીતામહનું બળ જોઇ પોતાના સૌભાગ્યને માટે ચીંતા કરે છે કૃષ્ણ ભગવાન આવી સલાહ આપે છે કે ભીષ્મપીતામહની પાસે જઈ સૌભાગ્ય દાન લો.

પ્રવેશ ૬ ઠો—દુર્યોધન ભીષ્મપીતામહની પાસે પાંચાલ દેશના રાજા શીખંડીને મારવાની આજ્ઞા માંગે છે ભીષ્મપીતામહએ પોતાના યુદ્ધનીયમથી વીરૂદ્ધ સલાહ આપવાની ના પાડવી.

પ્રવેશ ૭ મો—દ્રોણાચાર્યના મંદીર આગળ ભીષ્મપીતામહનું સમાધીમાં દેખાવું. ચેતાચમારના દીકરા સેવાએ દેવને ભોગ ધરાવવાને મોડું થશે એમ ધારીને

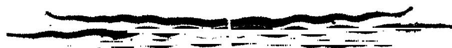
મંદીરના કુવામાંથી પાણી એંચવું અને દ્રોણા-ચાર્યની દીકરી શાંતાએ તેનો અટકાવ કરવો. તે પછી દ્રૌપદીનું આવવું અને બંનેને સમજાવવાં અને ભીષ્મપીતામહ પાસેથી સૌભાગ્યદાન લઈ ચાલ્યા જવું. ત્યાર બાદ દુર્યોધનની પટરાણી ભાનુમતીનું સૌભાગ્ય દાન લેવા ભીષ્મપીતામહ પાસે આવવું અને નીરાશ થઇને પાછા જવું. શાંતાએ કૃષ્ણ ભગવાનને ભોગ ધરાવવો અને કૃષ્ણ ભગવાનનું એની ભક્તી જોઈ પ્રસન્ન થવું અને પ્રગટ થવું. દ્રોણાચાર્ય ભગવાનનું મોં એઠું જોવાથી પુછવું કે આ શું છે ત્યારે ભગવાને કહ્યું કે ચેતા ચમારનો છોકરો સેવો ભોગ ધરાવીને હાથ મોં ધોવા પાણી લેવા ગયો અને ત્યાં તમારી દીકરીએ વાર લગાડી તથા તમારી દીકરીની ભક્તિ જોઇને મારે એકદમ આવવું પડયું. આ સાંભળી દ્રોણાચાર્યનું ચેતો ચમાર હોવા છતાં કૃષ્ણ પુંજા કરે છે તે માટે વીચારમાં પડવું.

પ્રવેશ ૮ ધર્મરાજા અને અર્જુને કૃષ્ણભગવાનની પાસે યુદ્ધને માટે સલાહ પુછવી કૃષ્ણભગવાને અર્જુનને કહેવું કે શીખંડીની પાછળથી તમે ભીષ્મપિતામહ ઉપર બાણ ચલાવો.

પ્રવેશ ૯ મો. દ્રોણાચાર્ય દુર્યોધન પાસે ચેતો ચમાર ઠાકોરની સેવા કરે છે એમ ફરીયાદ કરે છે. અને કહે છે કે જ્યારે એની દેવસેવા નદીમાં ફેંકાવી દેશો ત્યારેજ મને શાંતી થશે.

પ્રવેશ ૧૦ મો રાજા દુર્યોધને ચેતા ચમારને દેવ સેવા સાથે નદી ઉપર બોલાવવો દેવસેવા નદીમાં ફેંકવા હુકમ કરવો. ચેતા ચમારનું દીલગીર થવું અને દેવસેવાને ફેંકી. પછી દ્રોણાચાર્ય સાથે શરત કરે છે કે પાણીમાંથી તમે તથા હું મળીને ઠાકોરજીને બોલાવીએ જેની ઉપર પ્રસન્ન હશે તેની પાસે આવશે. દ્રોણાચાર્યે પ્રાર્થના કરવા છતાં ઠાકોરજીનું આવવું નહીં પછી ચેતા ચમારે પ્રાર્થના કરવી અને ગંગાજીનું કૃષ્ણની મુર્તી લઈ પ્રગટ થવું દુર્યોધને ગંગાજીને પ્રશ્ન કર્યો

કે " આ ચમારના ઉપર પ્રસન્ન થઇને ઉપર આવ્યાં તેનું કારણ શું " ગંગાજીએ એમ કહેવું કે આ ચમાર નથી પણ એ ગુરૂ રામાનંદનો ચેલો છે કંઈ શ્રાપના કારણથી એને આ જાતિ પેદા થઇ છે દુર્યોધન અચરત પામ્યો ગંગાજીએ ચેતાનું હૃદય ચીરી જનોઇ દેખાડવી.



અંક ત્રીજો.



યુદ્ધનો દેખાવ કૌરવો અને પાંડવો.

પ્રવેશ ૧ લો—શીખંડીને આગળ કરી અર્જુને ભીષ્મપીતામહને મારવા પછી ભીમસેનની પ્રતીજ્ઞા દુર્યોધન તથા દુશાઃસનને મારી તેના લોહીનું પાન કરવું અને સતી દ્રૌપદીના કેશમાં એ લોહીનું રેડવું.

પ્રવેશ ૨ જો—ચેતા ચમારના દીકરા સેવાની સ્ત્રીને લુટારો ઉપાડી લઈ આવે છે. ત્યાં સેવાનું આવવું અને પોતાની સ્ત્રીનો બચાવ.

પ્રવેશ ૩ જો—સ્વર્ગનો રસ્તો કુતરા સહીત રાજા યુધીષ્ઠીરનું આવવું ઈંદ્રે કુતરાને છોડીને આવવા જણાવવું પણ યુધીષ્ઠીરે તેમ કરવા ના પાડવી.

નર્કનો દેખાવ.

પ્રવેશ ૪ થો—ભીમસેન સહીત ચાર પાંડવો તથા દ્રૌપદીનો નર્કમાં દેખાવ રાજા યુધીષ્ઠરે ઇંદ્રને તેનું કારણ પુછવું ઇંદ્રે તેનું કારણ બતાવવું પછી નર્કનું સ્વર્ગમાં ફેરવાઇ જવું.



મહાભારત.



સૂત્રધાર—   ૧

પ્રથમ ઓમ કરો ઉચ્ચાર,
        જો હૈ આનંદ રૂપ સતચીત નીત નિરંકાર—પ્રથમ૦
રૂપ કોઉ લેત નાહિં અલગરેહત સુત્રધાર—પ્રથમ૦
        પરદેશ પરખ લેત સબકિ આધિન હે સબ,
ગીન ગીનકર નીસ દીનકર,
        કારોબાર કર દેખભાલ કર—પ્રથમ૦

૨

કૈસે કૈસે હુવે બીર ભારતમેં, જીનહોંને આન બાનપર,
જીનહોને એક જબાન પર તજા શરીર—કૈસે કૈસે૦
કેહદી જો બાત હ હમકે વો સાથ હૈં,
ચાહે જમાના હો જાય બેગાના;

લાખં બીપત આન પડે તો ભી રખને થે ધીર ભારતમેં—
ભારત નવાસી કી સંપતથી દાસી,
ગઈ વો લડાઈ ભીડાઇમેં તમામ;
હુવે સબ ધર્મ રહત કર્મ રહત શર્મ રહત,
સારી વિભુધી હુઈ આખીર હાં—કૈસે કૈસે૦

૩

આલી છાઇ આજ જગ ખુશહાલી,
ઉમંડ કર ઘુમંડ આઇ ઘટા પીતબરન લીએ—આલી૦
ઉત્તસોકે છબ નીયારી સબકે હૈં નનેન લગે,
પક્ષીન કે સબ જોડે શુભ આશીશ દેને લગે;
મનોહર હૈ સો રંગ સુમન વીમન હરત હૈ હરયાલી—આલી૦

૪

મસ્ત નહિં અંખીંયાં હમરી કછુ નેન નહિ હમરે મતવારે,
સુંદર સૂર સિપાહી નહિં-નહિં કાજલસે હથયાર સંવારે-
મસ્ત નહિં—
ચંચલ્યા ચિત ચોર નહિં મૃઘ લાલકો નાહી લજાવન હારે,
યે ગુન હૈં ઇન નયનનમેં ફિર શામ બને ન ગુલામ તિહારે
હાં.........................મસ્ત નહિ૦

૫

દુધ સમાન અમોલ કપોલ તો હુંસ સમાન હૈં,
નંદ દુલ્લારે..........કાહે ન હુંસ નિવાસ કરે,
નીસબ હાસન તીર સમંદર કીયા...........રે
શામભએ ઘનશામ પધારત આપકે મંદર જાત સકારે
લાખ કહે ઉઠના ઉઠના ઉઠને કબ દેત હૈં નૈન તેહા....રે
દુધ સમાન—

૬

કોઇ પ્રીતકી રીત બતા દો નઇ કરકે જતન અનેક મયેં હાર ગઈ,
છલ છંદ હૈ છૈલકી નસ નસમેં નીત ખાતહૈં મોરી ઝુટી કસમેં.
મન ડાલકે સો તનકે બસમેં શુધ સામને મોરી બીસાર દઈ,
તજ માન ગુમાન વો આન મીલે—કોઇ પ્રીતકી રીત૦
બોહુતાન હૈં યે ઇન્કી બત્યાં રસ રંગમેં કાટત હૈં રતયાં
નીત શામ લગાવત હૈં છત્યાં યુંહી રાતબતાવત કટ હી ગઇ,
સચ બાત હૈં જોગિલા મૈં કરૂં—કોઈ પ્રીતકી રીત૦
જો ચાહોકે પ્રીતમ હો અપના પતી નામકી માલા સદા જપના,
નહિં આનકા દેખો કભી સપના તબ જાનો યે દેહ પવિત્ર ભઇ,

ઈસી મોહની મંત્રકા જાપ કરો—કોઇ પ્રીતકી રીત૦
નહિં લાભ સમે કુસમેસે કભી ઢંગ આત નહીં ઈન્કી ભયસે કભી
સરખાહુ પેડાલકે ઐસે કભી ન નીગાહુ નીગાહોમે ડાલ દઈ
સુખ ચુમનરી નાહિ ચાટ ચખી–કોઈ પીત કી રીત
ભલા છોડકે મીસરી ભલીસે ભલી કભી ખાયગા કયા કોઈ
બીસકી ડલી

ચે હૈં કામલતા સો રંગકી કલી મૈં કટી લીહું
કંથકી સુલ મઇ મોહે કાહે લગાએંગે શામ ગલે કોઈ પીતકી રીત
જાકી પતી પ્રીત સો રીત ઘની વોહી (સાજ નકી) હૈં
ખરી સજની ઉસીકા દીન હૈં ઉસી કીરતની
જીન જાન ખલમ વાપે વાર દઇ વોહી ભાગવતી હૈં
સુહાગ વતી–કોઇ પ્રીતકી રીત

૭

સુખમેં સબ આન ગુજારસકે હુખ એક ઘડી જબ પાવત હૈ
અકુલાવતહૈં ઘબરાવત હૈં પલકો ફીર કલ્પ બતાવત હૈં–સુખમે
મન પ્રીતને જીત લીયો જીન્કા અન રીત કે ગીત વો ગાવત હૈં
કુછ પ્રેમકે જોશમેં હોશ નહિં બસ ઓરકે દોશ લગાવત
હૈં—સુખમે સબ

૮

વાહજી યે બતીયાં તે હારી યે ઘતીયાં. બિહારી
હોનો કામન સમઝાના પુરે નટ ખટ હો કાના ઐસી હોશયારી
યે બતીયાં તે હારી
માનોજી મોરી માનો માનોજી ગોરી માનો બાતેં યે કોરી માનો
હોનોકી હોનો ભોલી હૈં જાહેર બાતેં અનમોલી હૈં
લેકીન આનંદ સે પોલી હૈં જાયે બલહારી યે બત્યાં તે હારી

૯

સુખસે નીવાસ કરો જગમેં કરો ચૈન અમન તુમ કષ્ટ
રહે સદા તુમસે કીનારે
અચલ રહો અપને મનમેં કરો ચેન અમન તુમ સુખસે નીવાસ
શ્રી કૃષ્ન હરી ભગવાન હો બલવાન શોભા માન
ગુલ ગ્યાન બડે ધનધાન પાવો માન ન હો કુછ હાન
પરણામ પરણામ (૮)—શ્રી કૃષ્ન હરી—

૧૦

તોરી ઇતની ચુંદરીયાને મન બસ કીનો મોરી બાંધ કે
ઉંગરી મોહે બાંધ લીનો
તોરી ઇતની ચુંદરીયા ગીનતી કે હૈં યે નવ દસ ધાગે ભાગબડે

જો પાંવ પર લાગે મખ.મલ અતલસભી કુછ નહિ ઈનકે આગે
તોરી ઇતની ચુંદરીયા બમલ કમલ લાગ ભાગ જાગે હાંહાંહાંહાં
ઇનકે સબસે રેહત ખુશ નસીબ તાગે હાં હાં હાં હાં
સબ હૈ ગોવરધન ધરસકી અબ કટકર ખુનભરી
દેખો સખી ખેલ કરત મોહનકી ઉંગલી
તનમન કુરબાન કરૂં નંદલાલ હાં હાં હાં હાં
સચ હૈ બમલ કમલ—

૧૧

મંડપ હે રચો અદભુદ છબ અતી વીસાર
તોર નકી ફૂબન દેવત મન મોહે—
મંડપ હે રચો—જમ સુરપર ઈંદ્ર લોક પાવત હૈ
અશોક દ્વાર દ્વાર પર માલાયે લટકાયે
મંડપ-રચો—હીલ મીલકર બલખાતી હૈં મનમે ઇઠલાતી હ
આજ જીયા ઉમંગ ભરા હૈ સબકો—સબકો મંડપ આજ

૧૨

કૃષ્ન મોરારી બ્રીજ બીહારી આપ કહાં હૈં નાથ નાથ
કાનોમેં કુંડલ ગલે મૃગ છાલા બંસી બજાઓરે—કૃષ્ન મોરારી
આવોજી આવો કયું તરસાવો બંલતી બચાવોરે પ્રભુ નાથ
પ્રભુ નાથ પ્રભુ ના............થ કૃષ્ન નાથ



ડ્રોપ ૨ જો.

૧૩

જંગ પેહમ બેદરંગ જાએં સીના કરકે તંગ
ચલતે હૈં કદમ કદમ જમ-જમ કે હમ બહમ-જંગી જવાન હૈં
પહેલવાન ચલકે કરે દુશમનકા કામ જંગ પેહમ—
તીરોંકી બારીશ બરસાવો તુમ યાર દુશમનકા કરદો તુમ સીના
ફિગાર તીર ચલાઓ ખુન બહાઓ રહમ ન ખાઓ લોટ
કે આવો ફીર સરદાર જંગપે હમ
જંગીઓ તુમ ધાવો બહાદુરી દીખાવો મીલકે નામદાર
ધાવ ધાવ ધાવ સબ મીલ સરદાર ખીંચો તલવાર
લડ ભીડ કર ઉસપુર ફનસે સરકા ટેંગે મચેદાં પાટેંગે
મુઝી દુશમન કો હમ કાટેંગેહાં બસ આવો-જંગેપે હમ

૧૪

ધાવો જંગીઓ ધાવો મીલકે ધાવો શેર
કરો ન દેર કેહદો જવાનોસે કર ડાલે બાનોસે સચે
નીશાનોસે લાશોંકા ઢેર-ધાવો જંગીઓ
કરો બહાદુરીકા ખ્યાલ ખેલો ન ચાલસેં

જીતાં કમાલસે સજત તખ.ત જંગકે સંગ નીખંડકે અમરસમર
લેકે ધનુશ બાન હો સાવધાન બરસ પડના દીલસે
લડના દીપ દીલસે ઘેર ઘેર—ધોવો જંગી

૧૫

રખકુંક કુક કર પગ જગમે ડોળ ન જાએ તુઈ સમગમેં
પગ જગમે રખકુંક
પાંચ ઠગોંકા સાંથ છોડ દે ઇનકો અપના સમજ મત
જગમે નજર બચત હી ધન હુર લેંગે
કપટ ભરા હય ઈનકી રગ રગમે, પગ જગમે રખકુંક કુકકર
ભુઠે પ્યાસે સાધુ આએ ચપટી ચુનન દેંગે રામા તુળસીદાસ
ભજો ભગવાના ભાયોસે પાપી રાંડ લડત હય ઈસ જગમે
રખકુંક કુંક
સાંજ સકારે ફીરત હય મારે રામનામકો બીસારે મુરખ ગલીચોં
મેં ભક્ત હય બાવરે નાર પરાઈ તકત ફીરત હય
કળજુગમે રખપુંક કુંક

૧૬

ભગત કે બસમેં હય ભગવાન કપટ ભરા જીસને જાના
ઉસને ઘેરા બસમે હય ભગવાના કસાઇસા જો રૂક, સજના

ઉસી અધમકા પાયા બધના કયા ચલતા બનદા હુય ધનદા
નડર તુભી નડર તુભી નંદા નાદાન ભગત કે બસમે—

૧૭

ડગમગ ડોલે તોરી નઈયારે અગયાની સોચ સમજકર
કાર કરો તુમ ફીર ન પડે પછતાના દુર્યોધન ફીર ન પડે પછતાન
પછતાનારે અપમાની ડગમગ ડોલે તોરી નઈયા.

૧૮

આએ સુમરસે નાહી પ્રાન ધની કયસે ઉપાય રંડમડ પળત
ધરતી ચે હાય સુમરસે નાઇ—લાખો ગુદ્ધા અબતક કટ ગએ
બાકી રહે અબ તો પ્રાન,
હમરે કયસી આન બની આએ સુમરસે નાહી પ્રાન ધની.

૧૯

ચીંતાકો તજકે બચન સમજકે ધીર ધરો........ચીંતાકો૦
બીપતાકો ટારૂં, કાજ સવારૂં ભગતકો અપને નાહી બીસારૂં,
ધીર ધરો...........ચીંતાકો૦

૨૦

દોહા

સાંસ સાંસસે કીશ્ન જપો કોઈ બે અરથ સાંસ મત જાઓ,
ના જાને વો કોનસા સાંસ આખરી રેહુ જાય.
જીસને સ્વામીકા કહેના નમાના ઉસને નરકમેં કીયા ઠીકાના
જલથલ મરના દુખ ભરના જીસને સ્વામીકા કેહુના નમાના.
કહીં રામમેં રામ સમાયા કહીં મુરલીવાળા બન આયા,
જાઉં ઉસકી સરના સીસ ધરના જીસને સ્વામીકા કહેના નમાના.

૨૧

ભલા હોગા ગરીબોપે રાખો દયા,
અરે જારે કમીને મુંવે બેહુયા, ભલા હોગા—
સમઝાઉં અભી પીટવાઉં અભી કરો કરો તુમજો મન ચાહે,
કેસી કેસી ઠીથાઈ દીખાઈ મુઝે અરે ઢેર નહીં લાજ આઈ તુઝે,
હુઈ હય ખતા—લો ઝુતે ગીન ગીનકર મારો ભલા હોગા.

૨૨

અજબ હેરાન હું ભગવાન તુમેં કયું કર રીઝાઉં મંય,
કોઈ વસ્તુ નહીં એસી જીસે સેવામેં લાઉંમેં
અજબ હેરાન.

કરૂં કીસ તરહ આવાહનકે તુમ મૌજુદ હો હરજા
નીરા દરહય બુલાનેકો અગર ઘંટી બજાઉંમંય, અજબ હેરાન.
તુંમી હો મુરતી મે ભી તુમી વ્યાપક હો પુલોમેંા
ભલા ભગવાન પર ભગવાનકો કયું કર ચડાઉં મંય—અજબ૦
લગાના ભોગ કુચ્છ તુમકો યે એક અપમાન કરના હય,
ખીલાતા હય જો સબ સંસારકો ઉસકો ખીલાવું મય.
અજબ હેરાન હું મે,
તુમારી જોતસે રોશન હય સુરજ ચંદર ઓર તારે
મહા અંધેર હય તુમકો અગર દીપક દીખાઉં મય—અ૦ હે૦
ભુજાએ હેં ન સીના હય નગરદન હય ન પેશાની
કે હય નીર લેપ નારાયન કહાં ચંદન લગાવું મય—અજબ૦

૨૩

એસોજી રામ નામ રસ ખાન,
મુરખયાકો કભી ન પીવેં પીવેં, ચતર સુજાન—એસીજી.
નારદને સારદને પીયો પાયા બોલ બોલ.
બાલમીક બીયાસજીને પીયો યાકો ઘોલ ઘોલ—એસો૦
ગોપીચંદ ભરથરીને પીઓ યાકો ડોલ ડોલ
પારબતી શંકરને પીયો યાકો ઘોલ ઘોલ—એસોજી રામ૦

૨૪

અબ મોરા હરી નામસે નીહા લાગયો
ભાંગી બીપતાના ભય ભાગયોરે—અબ મોરા૦

૨૫

નાચો નાચો રે યાર પ્રીતમ હમારે પાસ આ ગયે,
આહા આ ગયે ઓહો, આ ગયે હાં નાચો નાચો—
ગરવા લગાવું સરપેં બીઠાવું તન મન ધન સભી વારૂં—
નાચો૦



ડ્રાપ ત્રીજો.



૨૬

ભજન કરત નહી મન સચેલાની
ડોલે માયાકે કારન બનકર ગ્યાની—ભજન કરત.
અછે નીકે ભોજન ચાહીયે ઓર ઠંડાપાની—ભજન કરત.
સેજ ફુલોંકી ચાહીયે પદમની રાની—ભજન કરત.

૨૭

કૈસે ચલું મેં નાજકી પાલી ગોદમેં મુજકો ઉઠાલે,
મર ગઈ મર ગઈ અરરરરરરર પડે પાઉંમેં છાલે.
પ્યારે સઈયાં પડે પાઉંમેં છાલે—
સરપે ઉઠાકે તુઝકો લે ચલું કાહે પ્યારી
ઘભરાવે મર ગયા મર ગયા અરરરરરરરર
લગે નેનકે ભાલે-કૈસે ચલું.

૨૮

કાહેકો છેડત મોરી કર ગહે લીની;

ડગર ચલત દેખો ગારી મોહે દીની—કાહેકો૦
નંદ મગેમે ઠારો હે નંદકો ઘોટા ગહે મીકી મોરી છીની
શામકી બાત દેખો અયે બીન્દા કોઉના બાત હમેં કીની.
કાહેકો૦

૨૯

ગાવો બજાવો મીલ ઝુલ સખીયાં ગાઓ
દેખો નાચત સઇયાં ગાવો બજાવો.
એસા નાચ દેવે કહાં દીખાઇ ચતરાઇ સે સબ
ગત ગીન વાઇ તા થઇ થઇ થઇ થઇ થઈ થઈ
છકછુમ છકાછુસ છકાછુમ છકાછુમ
ગાવો બજાવો.



પ્રસિદ્ધ કરનાર

માલાના અબદુલકરીમ પ્રોપરાયટર.

ધી આફતાબે હિન્દ થિએટ્રિકલ કં.ને છપાવી પ્રકટ કર્યું.

પ્રીન્સેસ થીએટર, સ્ટેશન રોડ—**સુરત.**



શા. ખુબચંદ અમીચંદના ધી સુરત જૈન એન્જીન પ્રીન્ટીંગ પ્રેસમાં

પ્રભુશંકર નરભેરામ વ્યાસે છાપ્યું

ખપાટીયા ચકલા—**સુરત.**



૧૯૧૭



